

YOU AND YOUR RIGHTS

Pei ya ba sa Itekanelang

O ka etsa kopo ya Pei ya ba sa Itekanelang haeba o ena le **tlhoko ya tjelete** mme o ena le kgolofalo e o sitisang ho ithokomela.

O lokela ho fumana moputson **o ka tlase ho R6 150 ka kgwedi** (motho ya sa nyal/wang) kapa **R12 300 ka kgwedi** (banyalani). Thoto le thepa efe kapa efe ya kgale o nang le yona le tsona di a lekolwa/lekanngwa.

Ho tloha ka la 1 Mphalane 2018, tjelete e ka hodimo ya pei e ne e le **R1 700 ka kgwedi**. O ka nna wa fumana ka tlase, le ha ho le jwalo, ka ha ha o fumana moputso o mongata o fumana pei e tlase.

O ka etsa kopo ya pei ofising e haufi le wena ya SASSA – ha ho tjelete eo o e lefang bakeng sa ho etsa kopo.

O lokela o ba moahilo wa Afrika Borwa, modudi wa nako tsohle kapa mophaphathehi ya dilemo di pakeng tsa 18 le 59. Baahi ba bang ba matswantle ha ba a dumellwa.

O lokela ho ya le **bopaki ba tsa bongaka bo netefaditsweng** ba ho se itekanele ha hao mmoho le ditokomane tse ding – jwaloka ID ya hao le bopaki ba maemo a hao a lenyalo le lekeno/moputso. Empa ha o se na tsona, o ntse o KA NNA wa etsa kopo o sebedisa mefuta e meng ya boitsebiso.

Haeba o sa kgone ho ya Diofising tsa SASSA ka bowena, SASSA e tla etsa ditokiso tsa ho o etela lapeng bakeng sa ho tlatsa foromo ya kopo. Ka mora sena o ka ba le motswalle kapa wa lelapa ya tla ema lebitsong la hao.

SASSA e tla etsa qeto ya **nako** ya pei ho ya ka boemo ba hore o tla dula o qhwadile nako e kae.

Ho se itekanele ha moshwelella ke ho fetang dikgwedi tse 12 – ha ho se itekanele ha nakwana e le ho tloha ho dikgwedi tse 6 – 12.

Haeba pei ya hao e ananetswe, o ka etsa kopo bakeng sa thuso ya nakwana ya mofuta wa Kimollo ya Tshotleho Setjhabeng (Social Relief of Distress (SRD)) ha o ntse o emetse tefo ya hao ya pele. Tjelete ya SRD e tla hulwa peing ya hao

Haeba o hloka tlhokomelo ya nako le nako lapeng, o ka nna wa etsa le kopo ya **Grant-in-Aid**.

Ho itshetlehilwe ka hore ho tlele jwang hore o holofale, ka nna wa fumana dikuno ho Letlole la Dikotsi tsa Mebileg (**Road Accident Fund (RAF)**), Letlole la Inshoreense ya ba sa sebetseng (**UIF**) kapa **Letlole la Ditlhapiso bakeng sa Dikotsi tsa Mosebetsing le Mafu (COIDF)**.

Haeba lelapa la hao le hlile le hloka, o ka etsa kopo ya boemo ba bofuma Diofising tsa Masepala wa heno – sena se ka o thusa ka ditjeo tsa metsi, motlakase le direiti tsa ntlo..

B L A C K S A S H
MAKING HUMAN RIGHTS REAL

“Motho e mong e mong o na le tokelo ya ho fumantshwa tshireletso ya setjhaba, e kenyelletsang, haeba a sa kgone ho itlhokomola mmoho le ba lelapa la hae, thuso ya ho iphedisa e lokelang. Mmuso o lokela ho nka mehato e lokelang ya molao le e meng, hara mehlodi ya wona e fumanehang, ho fihlella phethahatso e tswelang ya e nngwe le e nngwe ya ditokelo tsena.”

- Karolo ya 27 ya Molaotheo wa Afrika Borwa.

-

“Motho e mong le e mong o na le tokelo ya ho fumantshwa ketso ya tsa tsamaiso e molaong, e amohelehang le e seng leeme... Mme e mong le e mong eo ditokelo tsa hae di hataketsweng ke ketso ya tsa tsamaiso o na le tokelo ya ho newa mabaka a ngotsweng.”

– Karolo ya 33 ya Molaotheo wa Afrika Borwa

BOITOKOLLO BA MOLAO: Le ha ho lekilwe ka hohle ho netefatsa hore lesedi le phatlaladitsweng mona le nepahetse, Black Sash ha e nke boikarabelo bakeng sa tahlehelo kapa tshenyo efe kapa efe e ka hlahang ka lebaka la ho tshepa kapa ho sebedisa tlhahisoleseding ena. Dikahare tse mona ha di kenyeletse keletso ya semolao.. Leqephe lena la dintlha le qetelletse ho ntjhafatswa ka **Mphalane 2018.**

Bakeng sa dipotso dife kapa dife mabapi le tijelete tsa pei, letsetsa nomoro ya mohala wa thuso wa SASSA:

0800 601 011

Ikopanye le Black Sash HELPLINE bakeng sa tshehetso le keletso ya MAHALA ya tsa molao:

072-66 33 739
help@blacksash.org.za

YOU AND YOUR RIGHTS

Pei ya ba sa Itekanelang

(Sesotho- Disability grant)

BLACKSASH
MAKING HUMAN RIGHTS REAL